

el Triangle, 9 de juliol de 2007

26 de juny: dia internacional contra la tortura

El passat 26 de juny va celebrar-se el dia internacional de suport a les víctimes de la tortura, un bon dia per a fer balanç de quina és la situació a casa nostra i també de les iniciatives que s'han dut a terme per avançar en la seva eradicació.

El darrer informe publicat per la Coordinadora per la Prevenció de la Tortura apunta que la pràctica de la tortura i dels maltractaments té una dimensió preocupant pel que fa al nombre de denunciants. La xifra s'eleva a 610 denúncies en tot l'Estat espanyol, dels quals els Països Catalans comptabilitzen el percentatge més alt amb un total de 174 denúncies: 144 corresponents a Catalunya, 23 al País Valencià i 7 a les Balears.

Preocupant també és saber que des de començaments de segle la xifra de denúncies recollides és de 4196. Una xifra que probablement sigui més gran, ja que molts casos no han arribat mai a ser denunciats.

Els maltractaments ocorreguts a la Comissaria de Les Corts de Barcelona, prou coneguts a nivell mediàtic, i d'altres que no han tingut aquell ressò, són prou il·lustratius que el tema ens afecta com a país. I malgrat que des d'algunes instàncies s'intenta minimitzar el tema tot adduint que es tracta de casos esporàdics, la xifra abans apuntada mostra una situació molt preocupant de vulneració dels drets dels ciutadans.

L'any 2006, però, ha estat també l'any en què l'Estat espanyol ha signat el Protocol Facultatiu contra la Tortura de l'ONU. Un mecanisme internacional amb ramificacions a nivell dels estats signataris que podria ser un important instrument de lluita contra la tortura.

L'element més destacable del Protocol és la creació de mecanismes de control internacionals i nacionals independents, amb potestat per realitzar visites periòdiques i sense previ avís en centres de detenció i amb potestat per fer propostes que enforteixin la protecció contra la tortura de les persones privades de llibertat. El text preveu la creació de mecanismes adaptats a l'organització d'aquells estats descentralitzats, com seria el cas de l'Estat espanyol. La data màxima per posar en marxa els mecanismes de prevenció era el dia 22 de juny de 2007.

La majoria de les entitats que, arreu de l'estat, treballen per l'eradicació de la tortura des d'àmbits diversos entenen que el Protocol podria ser un bon instrument i, consegüentment han elaborat una proposta de creació de Mecanismes de Prevenció de la Tortura que garanteixi la seva transparència i independència de les institucions per tal que aquests mecanismes siguin efectius.

El que es mou, malauradament, no va en aquest sentit. En declaracions recents el ministre espanyol de Justícia, sr. Bermejo, ha anunciat que s'ajornarà la implementació del Protocol i, també que, després de converses

mantingudes amb la societat civil, s'està considerant la figura del *Defensor del Pueblo* com a futur mecanisme de prevenció de la tortura.

Cal denunciar la falta de transparència i l'intent de manipulació, per part del ministeri, de l'opinió de les entitats de drets humans. La Coordinadora per la Prevenció de la Tortura, i les 44 entitats que la integren, s'oposaren, des d'un inici, a que l'Oficina del *Defensor del Pueblo* fos designada com a Mecanisme de Prevenció de la Tortura. Primer, perquè com a institució no respon als criteris d'independència exigits però, a més, perquè, atenent a les dades publicades per la Coordinadora sobre denúncies de tortura, ha demostrat no tenir cap tipus d'eficàcia, ni voluntat, en quant a la prevenció, denúncia i eradicació de la tortura a l'Estat espanyol. El més greu és que el Defensor del Pobles espanyol, Sr. Enrique Mújica, no disimula la seva actitud sobre aquets tema, només cal recordar unes declaracions recents en què deia. "Amnistia Internacional ha denunciat maltractaments i tortura a detinguts per part de les forces de seguretat i jo li asseguro que són totalment falses".

A Catalunya les converses entre la societat civil i les institucions públiques i polítiques tampoc no han acostat posicions a l'hora de consensuar el futur Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura. Les converses mantingudes entre la Coordinació per la Prevenció de la Tortura i algunes instàncies polítiques i institucionals han servit només per evidenciar que aquest tema és lluny de ser abordat amb la contundència que es mereix.

Cal reconèixer que hi ha hagut tímids avenços en una línia preventiva. Iniciatives, com ara la instal·lació de càmeres de vigilàncies en algunes dependències policials, però, poden ser insuficients si no van acompanyades d'altres mesures que ajudin a la prevenció de la tortura en espais privats de llibertat. Només cal pensar en la impossibilitat de monitoritzar tots els espais de privació de llibertat i en les situacions diverses

És necessària la voluntat política per avançar en l'eradicació de la tortura a casa nostra, i més, davant d'una oportunitat com la de la implementació del Protocol, oportunitat que no es pot desapropitar.

Maria Ferrer i Bego Casado
Associació Memòria Contra la Tortura
<http://www.proutortura.net>